

[Chr. Ernst Christensen.]

vanskelige Forhold mellem de to Kulturer, der skal leve sammen under lovfæstede Bestemmelser, vel heller neppe kan antages at være det, og da det er vor alvorlige Hensigt at lette Samlivet mellem de to Folk og de to Kulturer, saa Tilstanden kan blive saa god og saa retfærdig, som det nu en Gang under de givne Forhold er muligt, er vi under disse Forudsætninger villige til at overveje de forelagte Forslag og indføre Ændringer, hvor det er muligt, og hvor det findes rimeligt og retfærdigt.

Vi kommer straks til Hovedpunktet, til Kravet om særlige Skolekommissioner for tysksprogede offentlige og private Skoler. Vi har i de sønderjydske Landsdele meget smaa Skoledistrikter med hver deres selvstændige Skolekommission, hvor Mindretallet er eller kan være repræsenteret efter Forholdstal og saaledes kan gøre sin Indflydelse gældende. Saa vidt jeg ved, har det danske Flertal i det vigtige Spørgsmaal om Læreransættelse altid taget Hensyn til det tyske Mindretals Ønsker, og det skulde under de givne Forhold synes mærkeligt, om de to Befolkningsdele, der har alt til fælles undtagen netop Sindelaget, ikke skulde kunne arbejde sammen paa et fornuftigt Grundlag. Denne Bestemmelse om særlige Skolekommissioner vilde jo betyde en principiel Ændring i dansk Skolelovgivning; den vilde bryde med gammel Hævd, og den vilde medføre Spørgsmaalet om en skarpere Afgrænsning af Mindretallet, muligvis en Registrering. Den vilde kunne føre til Stridigheder om de to Kommissioners Virkeomraade, dels mellem Kommissionerne indbyrdes, dels overfor Kommunalforvaltningen, der er Bevillingsmyndighed, og endelig tror jeg heller ikke, den vil fremme det gode, det ønskeligt gode Forhold mellem de to Folk og de to Kulturer. Jeg kan derfor ikke indse det berettigede i Kravet om særlige tyske Skolekommissioner.

Hvad angaar Kravet om Ledelsen af de tysksprogede Folkeskoler, kan det vel undertiden afføde Vanskeligheder, hvor de to Skoleafdelinger har Materiel, Legeplads eller andre Ting fælles, men der maa vel kunne træffes en rimelig Ordning, saaledes at hver Lærer saa vidt muligt bliver selvstændig i Spørgsmaal, der angaar hans Afdeling, eller i modsat Fald maatte det vel blive den Lærer, der havde de fleste Børn i sin Afdeling, der fik Ledelsen.

Hvad angaar Uddannelse af Lærere ved tysksprogede Folkeskoler paa tyske Læreanstalter, er den nuværende Regel

vel nok den, at det er Lærere med dansk Lærereksamen og supplerende Undervisning i Tysk ved Universitetet i Jena eller andre tyske Læreanstalter, Hamburg eller Lübeck, der kommer paa Tale ved Ansættelsen ved disse Skoler. Kravet om Tilegnelse af tysk Aandsliv og Kultur maa anerkendes, ligesom man ogsaa maa kunne anvende Lærere med tysk Uddannelse og supplerende Uddannelse i dansk Kultur.

Det næste Punkt angaar tyske Samleklasser af Børn fra forskellige Kommuner — det er vel nærmest Nabokommuner, der er tænkt paa —, der hver for sig er for smaa til at faa oprettet en tysk Afdeling. Mulighed herfor findes allerede ved den nuværende Lovs § 21, men den er vistnok ikke hidtil praktiseret. Der maatte vel kunne findes en rimelig Ordning af dette Spørgsmaal. Kravet om, at Staten skal bære alle hermed forbundne Særudgifter kan neppe imødekommes fuldt ud.

I næste Punkt kræves, at hvor der i en Skole med dansk Undervisningssprog fra Forældrenes Side andrages om tysk Undervisning for mindst 10 skolepligtige Børn, skal en saadan Undervisning ske paa Kommunens Bekostning, idet Beløbet refunderes af Staten. I den gældende Lovs § 21 fastsættes, at tvangfri Undervisning i Tysk kan indføres i et Omfang, som nærmere fastsættes i Undervisningsplanen. Dette finder allerede Sted i stor Udstrækning i alle Amter dernede. Den højtærede Undervisningsminister har ogsaa paaapeget, at mange Børn, flere Tusinder maaske, faar denne tvangfri Undervisning i Tysk, og dette sker ogsaa, saa vidt mig bekendt, uden smaalig Hensyntagen til Børneantallet, saa den nuværende Ordning maa vel anses for at være betryggende.

Punkt e) kræver, at de ved Oprettelsen af en tysksproget Folkeskole foraarsagede Merudgifter afholdes af Staten, og at Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921 vedrørende den kommunale Beskatning ophæves. I § 23 i Loven af 1. Maj 1923 er der givet en Indrømmelse til fremmedsproget Undervisning, idet der kan ydes et ekstraordinært Statstilskud til Dækning af de forøgede Udgifter, og der er, som den højtærede Undervisningsminister bemærkede, vistnok givet et Tilskud paa omkring 75 pCt.; det er i alle Tilfælde et stort og klækkeligt Tilskud. Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921, den saakaldte lille Lov, har vistnok ikke haft nævneværdig Betydning. Den er kun anvendt en eneste Gang, og klarere Regler kunde vel være ønskelige. Muligvis er det et Punkt, der kan forandres. Men dermed er ikke sagt, at en Skolekom-